

De Bossche kiezers andermaal tegenover de artt. 1 en 3 der additioneele artikelen.

Men zal zich herinneren, hoe in het afgelopen jaar, ter gelegenheid dat de stedelijke kiezers-collegiën opgeroepen werden om de opengevallen plaatsen in de stedelijke raden aan te vullen, het kiezers-collegie van 's Hertogenbosch goedgevond, zich onbevoegd te verklaren en weigerde tot de aanvulling der opengevallene plaatsen over te gaan. Wij hebben toen de ongegrondheid van dit beweren en de schennis daardoor aan letter, geest en geschiedenis der grondwet gepleegd, in twee artikelen (1) betoogd. Dit betoog was overigens zeer eenvoudig en gemakkelijk. Het rustte op het 1ste en 3de van de additioneele artikelen der grondwet:

»Alle bestaande autoriteiten blijven voortduren, totdat zij door andere, volgens deze grondwet, zijn vervangen.

»Alle op het oogenblik der afkondiging van de veranderingen in de grondwet verbindende wetten, reglementen en besluiten worden gehandhaafd, totdat zij achtereenvolgens door andere worden vervangen.»

Dit is zoo klaar en helder als de dag, en er behoort eene meer dan gewone gave van misverstaan, of eene meer dan gewone dosis eigenzinnigheid toe, in weerwil van deze gebiedende uitspraak der grondwet, te beweren, dat — hoewel het reglement op de zamenstelling en het bestuur der steden niet door een ander reglement of eene andere wet vervangen is — echter het, bij dat reglement ingestelde, kiezers-collegie niet meer bestaat en dus ook geene functiën verrigten kan. Hiertegen is dan ook geenerlei argument aangevoerd, noch kon aangevoerd worden, maar het Bossche kiezers-collegie vond het heldhaftig, lijnrecht tegen de artt. 1 en 3 in, te verklaren, dat het reglement op de stedelijke besturen door art. 3 niet gehandhaafd is of kon worden.

Dat het reglement op de stedelijke besturen bij art. 3 gehandhaafd is, blijkt uit art. 3 zelf en wij behoeften daarover verder geene woorden te verspillen. Dat het gehandhaafd kon worden, blijkt hieruit, dat het gehandhaafd is; maar het blijkt daarenboven voor elk, die met zijn verstand en niet met zijn *idée fixe* te rade gaat, dat de grondwet niet anders kon, dan voorloopig het stedelijk reglement handhaven, en dat niet-handhaving de grootste onzin en verwarring zou geweest zijn. Houdt het stedelijk reglement op van kracht te zijn, zoo is, met het reglement, ook het stedelijk bestuur vervallen; niet slechts het kiezers-collegie maar het gansche collegie van burgemeester, wethouders en raad heeft dan gedeFUNGEERD. Er is geen regel, geene wet; er heerscht dan — totdat de nieuwe regel in werking treedt — volslagene regeringloosheid. Eene grondwet die dit beval of toeliet zou door of voor idioten moeten gemaakt zijn. Art. 3 handhaaft dan ook terecht alle bestaande autoriteiten en alle bestaande

de wetten, reglementen en besluiten, »totdat zij achtereenvolgens door andere worden vervangen,» zoolang deze vervanging niet heeft plaats gehad, is het bestaande reglement en besluit, de bestaande wet, de eenig, WETTIG en GRONDWETTIG verbindende regel. Een tijdvak waarin de oude regel vervallen en de nieuwe nog niet in werking getreden zou zijn, is met alle begrip van organisatie in strijd en onbestaanbaar.

Niettegenstaande het onhoudbare van hun beweren, hebben eenige Bossche kiezers goedgevonden, ook dit jaar, hun verzet tegen de grondwet te hernieuwen en zich aan het gebod van art. 1 en 3 wederspanning te betoonen. Zij zijn, zoo als een bericht het uitdrukt »zich gelijk gebleven.» Een dubbeltinnige lof, wanneer het »zich gelijk blijven» beteekent: consequent aan de grondwet ongehoorzaam zijn. Echter is er in zooverre vooruitgang, dat althans in dit jaar, verscheidene leden van het kiezers-collegie geweigerd hebben, zich aan deze dwaze vertooning aan te sluiten. Eén der kiezers, — volgens zijn beweren een niet-kiezer, — de heer mr. N. F. SASSEN beproefde omgekeerd dezelfde manoeuvre, die hier ter stede, bij gelegenheid van de niet-opening der Provinciale Staten, den heer SCHIFF zoo bijzonder gelukte. De heer SCHIFF ging heen, om de opening en constitutie te verhinderen; de heer SASSEN bleef zitten, om de verkiezing der raadsleden te verhinderen. Protesterende verwijderde hij zich, hierin inconsequent, dewijl (in zijnen geest redenerende) geen kiezers-collegie aanwezig zijnde, ook niemand zich het protest kon aantrekken.

Wat de overgeblevene, aan het gebod der grondwet gehoorzamende, kiezers gedaan hebben, is ons nog onbekend. Wij wilden echter deze recidive van verzet tegen de grondwet niet met stilzwijgen voorbijgaan; vooral niet, nu het schijnt te blijken, dat deze even dwaze als doellooze manifestatie tot niets anders moet dienen, dan om te pronken met den lof (?) dat men »zich gelijk blijft» — — — in opzettelijke misvatting of onwillekeurige misverstand. Wij noemen haar doelloos, omdat zij ons geen stap nader brengt tot eene definitive regeling en organisatie, maar alleen, — wanneer door dezen onwil de gemeente-vertegenwoordiging buiten staat werd gebracht wettiglijk te kunnen vergaderen — een volkomen stilstand in de zaken zou te weeg brengen.

In het afgelopen jaar, meenden wij in deze manoeuvre eene pseudo-vrijzinnige manifestatie tegen het burgerzinnig ministerie te bespeuren en hoewel onder de aanhoudendste en warmste bestrijders van dat ministerie behorende, hebben wij ons terstond ten sterkste tegen deze onwettige handelwijze verklaard. Wij weten niet, of dezelfde manoeuvre thans weder uit dezelfde beweegredenen ontspruit, maar wij protesteren er even nadrukkelijk tegen. Voelt men behoefte aan het doen van vrijzinnige en constitutionele manifestatiën, men kieze dan zijn onderwerp beter en zorg dat men niet met de grondwet in botsing kome. De Bossche kiezers zullen de

constitutionele zaak door dergelijke vertooningen, die aan de kinderkamer ontleend schijnen, geenerlei voordeel aanbrenge.

Buitenlandsche berigten.

ENGLAND.

Londen, 5 oct. De dagbladen bevatten zeer uitvoerige dépêches van sir John Ross en de kapiteins Penny en Ommanney, die thans in de poolstreken bezig zijn met de opsporing van sir John Franklin's expeditie. Zij hebben niets zekers dienaangaande te weten kunnen komen, maar in den omtrek van Melvillebaai hebben zij op het land verscheidene voorwerpen gevonden, waaruit bleek dat daar Europeanen moeten geweest zijn, als gebroken flesschen, spijkers, eene waschtob, een paar homden gemerkt »Corporal J. Callamore,» enz. De voor telk diene Eskimo Adam Beck, welke genoemde kapiteins bij zich hebben, heeft uit den mond van Eskimo's de volgende verklaring vernomen:

»Tijdens den winter van 1846, terwijl de sneeuw viel, werden twee schepen bij kaap Dudley Diggs door het ijs verbrijzeld en vervolgens door de inboorlingen in brand gestoken. Die schepen waren geene walvischvaarders; eenige personen van de bemanning droegen epauletten; het waren blanken. Eenigen hunner werden verdronken; de overigen leefden eenigen tijd in hutten en tenten, afgezonderd van de inlanders. Zij droegen geweren. Zij waren zeer zwak en werden ten slotte door de inboorlingen met pijlen doodgeschoten.»

De verklaring van eenige andere Eskimo's houdt in, dat twee schepen in het afgelopen jaar, in de baai van Woostenholme overwinterd hebben.

Sir John Ross heeft zich toen met de stoomboot Assistance begeven naar de plaatsen, die door de Eskimo's werden aangeduid, doch zijne nasporing heeft geenerlei resultaat opgeleverd. In den omtrek der baai van Woostenholme vond hij drie vazen, in ieder van welke zich een papier bevond, meldende dat de Northstar daar geweest was en er de lijken van vier schepelingen had ter aarde besteld. Die papieren waren gedagteekend van 3 juli 1850.

— Bij de Times is van het kustbewaarders-station te Hope Cove nabij Kingsbridge eene opgevischte flesch ontvangen, inhoudende een bericht, dat luidt als volgt:

»Wij, de passagiers en equipage van het schip Harpley, bestemd naar Australië, sluiten, om onzen vrienden te berigten dat wij ons half dood op een vlot bevinden, dit papier in eene flesch, wier inhoud wij eerst nitgedronken hebben, zijnde het eenige vocht dat in 24 uren over onze lippen gekomen is. Het schip kreeg een lek en zonk op 24 september 1850. Courtenay Fowell.»

— De dagbladen van Peru hielden zich thans sterk bezig met het spreken over middelen, om de landverhuizing van Europeanen naar die republiek te bevorderen. Een lid van de Wetgevende Vergadering stelde voor, om in het dal van Lurigancho 10,000 Belgen te vestigen, wier kosten van overtocht Peru betalen zou; een ander sloeg voor, dat men pogen zou om 10,000 Hollanders naar het district Matucana te brengen. Het voornamelijk doel der regering zou daarbij zijn, om een verbeterd stelsel van landbouw ingang te doen vinden.

BELGIE.

Brussel, 5 oct. De verandering in de houding der dagbladen van het Elysée, waarop wij voor eenige dagen de aandacht vestigden, wordt hoe langer zoo merkbaarder. Na achtereenvolgens de plannen van een keizerrijk en zelfs van een tienjarig presidentschap beurtelings aangeprezen en afgeraden te hebben, is de toon van den *Moniteur du Soir* thans geheel anders. Dit blad toek, hetwelk nog onlangs verklaarde, dat, zoo de Wetgevende Vergadering een besluit nam tegen de verlenging van het gezag van den tegenwoordigen President, deze zich aan dat besluit niet konde onderwerpen en een beroep moest doen op het volk, — erkent heden op formele wijze, dat aan de Vergadering alleen het initiatief toekomt tot alle verlenging van gezag ten behoeve van den heer Lodewijk Napoleon Bonaparte, en dat de bewering, als of de President er aan zoude denken zich, in spijt der Vergadering, in zijne tegenwoordige positie te handhaven, ten eenemale valsch is.

Die taal is niet alleen de waardigste en meest constitutionele, zij is ook de verstandigste. Het aangekondigde besluit om zich te onderwerpen aan de beslissing der vergadering, hoe die ook moege uitvallen, is meer dan enig ander geschikt om men aan den heer Lodewijk Napoleon Bonaparte te verschaffen en hem in 1852 zijne kroon te doen behouden. Want bij de verdeeldheid der partijen, is het op dit oogenblik nog het waarschijnlijkste, dat men het gezag van den tegenwoordigen President zal verlengen, mits men niet kracht die verlenging op te dringen en ontijdig eene uitspraak in dien zin uitlokte. Als de vrienden van den President voorzigtiger te werk gingen en geene aanleiding gaven tot allerlei debatten over dit punt, dan zoude men

(1) *Arnhemse Courant* van 14 oktober 1849, no. 201 en van 21 oktober 1849, no. 206.

in 1852, de meerderheid der gematigden van alle kleuren, legitimisten, orleanisten en zelfs verstandige republikeinen, bij het besef der onmogelijkheid van elke andere oplossing, zich zien vereenigen om aan den tegenwoordigen President een nieuw mandaat te geven. Dat mandaat zoude wel niet worden toegestaan voor zulk eenen langen tijd, als sinds lang door de ongeduldige vrienden gedroomd wordt, maar het zoude zekerder zijn en men zoude het aan meer waardige, meer constitutionele middelen te danken hebben; het zoude Frankrijk den schok sparen, die het noodwendig gevolg moest zijn van eene poging tot verlenging van het gezag, tegen den weasca der vergadering, welke ook overigens de uitslag der poging mogt wezen.

De aanhangers van het Elysée schijnen tot nu toe aan zoo iets niet gedacht te hebben. Eerst sedert eenige dagen schijnen de organen der partij, in de drukpers, den toestand en de ware belangen van Frankrijk juist te begrijpen en daarbij tevens die van den man, welken zij voorstaan. Hunne taal is veranderd; hunne eischen zijn gematigder en gepaster. Van een keizerrijk zijn zij afgekomen tot een tienjarig Presidentschap, daarvan tot eene eenvoudige verlenging, zonder den wil der vergadering in aanmerking te nemen; nu erkennen zij reeds hare rechten en verklaren zij zich bereid, zich aan hare beslissing te onderwerpen. Dit is, voorwaar, meer strookende met de belangen des vaderlands en ook verstandiger.

Het is te hopen, dat die toon niet weder eensklaps verandert. Men moet niet te veel rekenen op de bonapartistische bladen. Zij hebben ons sinds twee jaren zoo dikwijls verrast.

De reis van den heer *de Persigny* naar Londen, is van korteren duur geweest dan men gezegd had; hij is gisteren avond te Parijs terug gekomen. Men kent al de geruchten die omtrent deze reis in omloop geweest zijn, en het is omdat de *Assemblée Nationale* den weerklink op die geruchten gegeven heeft, dat beslag op haar gelegd is. Het laatste gerucht, dat eenigermate geground scheen te zijn, betrof eene leening, die de heer *de Persigny* in Engeland zoude zijn gaan sluiten, wel te verstaan niet voor zijne rekening; de dagbladen van het Elysée spreken dit echter in krachtige bewoordingen tegen. De zending van den heer *de Persigny* blijft dus steeds een geheim.

Gisteren is de derde wapenschouwing door den President der Republiek te Versailles gehouden, zonder dat daarbij eenig belangrijk voorval heeft plaats gehad. De troepen hebben, even als bij de vorigen, wijn en eetwaren ontvangen. Onder-officieren en officieren, ook als naar gewoonte, champagne, en zij hebben, mede volgens gewoonte, lamelijk *Leve Napoleon!* geroepen.

De strijd tusschen de Sardinische geestelijkheid en het gouvernement wordt van dag tot dag heviger. Gisteren hebben wij melding gemaakt van het vonnis, door het hof van Turijn tegen mgr. *Franzoni* uitgesproken, en heden behelzen de Italiaansche dagbladen het bericht, dat een dergelijke maatregel tegen den aartsbisschop van Cagliari genomen is.

De *Opinione* van 28 september meldt inderdaad, dat het hof van appel te Cagliari, den 21sten september vereenigd om een besluit te nemen ten aanzien van den ban, door den aartsbisschop dier stad uitgesproken, een arrest heeft gewezen, bepalende dat de prelaat, binnen vier en twintig uren, dien ban eigenhandig moest intrekken of het koninkrijk verlaten, terwijl de regering bezit zoude nemen van de goederen van zijn diocese.

Toen die tijd verstreken was, zonder dat de aartsbisschop den ban had ingetrokken, heeft men hem het bevel van uitzetting beteeekend. In den nacht van den 23sten is hij aan boord gebragt van de stoomboot *Ichnusa*, die den vorigen dag was aangekomen, en den 25sten des morgens is hij naar Civita Vecchia vertrokken, welke stad hij, naar men zegt, tot zijn voorloopig verblijf heeft verkozen.

De *Concordia* voegt er bij, dat mgr. *Marongui* den 26sten des morgens te Civita Vecchia aan wal is gekomen, van waar de *Ichnusa* den 27sten te Genua is terug gekomen.

Volgens hetzelfde dagblad zoude de uitzetting van den heer *Marongui* na het verstrijken van het hem toegestane uitstel tot intrekking van den ban, hebben plaats gehad op onmiddellijk bevel der regering aan den intendant generaal van Cagliari.

Volgens den *Risorgimento* zal mgr. *Franzoni* zich naar Frankrijk begeven. Dit komt ons onwaarschijnlijk voor; waarschijnlijker is het, dat hij naar Rome zal gaan.

Het *Journal de Rome* van 23 september verklaart de pauselijke brief, betreffende de *Univers*, die onder den titel van *Breve* in de Piëmontesche bladen verschenen is en de dagteekening van 9 september droeg, voor vals en ondergeschoven.

Wijlen *Z. M. Willem II*, Koning der Nederlanden, was lid der Societeit *St. Sebastiaan* te Gend, en toen hij als zoodanig het register geteeekend had, had hij zich verbonden eene zekere som te betalen of door zijne erfgenamen na zijnen dood te doen betalen. De tegenwoordige Koning heeft ll. zaterdag eene som van f300 in de kas dier Societeit doen storten, om te voldoen aan de belofte van zijnen koninklijken vader.

Men schrijft uit Madrid van den 22sten september aan den *Courrier de la Gironde*:

„Het vraagstuk der luchtscheepvaart, waarmede de Fransche geleerden zich reeds sinds zoo lang bezig houden, is in onze stad opgelost. De beroemde Spaansche luchtreiziger *J. Montemajor*, heeft onlangs te Madrid proeven genomen, die met den besten uitslag bekroond zijn. Naar aanleiding van een allerlustigst rapport, uitgebragt door eene commissie hiertoe speciaal door het gouvernement benoemd, zijn den luchtreiziger voldoende fondsen aangewezen voor de zamenstelling van zijn toestel.

De geweldige luchtbol *Eole* is thans bijna geheel voltooid.

Den 13den oktober aanstaande zal de heer *Montemajor* in zijn luchtschip van Madrid vertrekken; niettegenstaande tegenwinden zal hij de Pyreneën overtrekken, Frankrijk passeren en zich oindeijk naar Londen begeven, ten einde van de Engelsche regering den prijs te ontvangen dien zij heeft uitgelooft aan den geleerde, die het middel zal ontdekken om in de lucht te reizen, in eene tegenovergestelde rigting van de luchtstroomen.

De *Eole* zal Bordeaux passeren. Wij kunnen u spoedig dag en uur mededeelen waarop dit zal plaats hebben.”

FRANKRIJK.

Parijs, 3 oct. Men leest in de *Weekly Herald* van New-York:

„Zoo als wij onlangs hebben medegedeeld, heeft het eerste concert van *Jenny Lind* 26,000 dollars (f65,000) opgebragt en was de geestdrift der toehoorders, die vermogend genoeg waren om het bij te wonen, waartijk onbeschrijfelijk. Het was een oververdoend handgeklap, bravo's en hoera's, maar wij dachten dat de zaal zoude instorten, toen de heer *Barnum* kwam aankondigen, dat *Jenny Lind* het gedeelte dat zij daarvan moest ontvangen en hetwelk meer dan 10,000 dollars bedroeg, voor de inrigtingen van liefdadigheid bestemd had, waaraan den volgenden dag gevolg is gegeven. Het tweede concert dat twee dagen later werd gegeven, bragt 22,000 dollars op, maar *Jenny Lind* heeft verklaard dat zij zich voor het vervolg verzette tegen den publieken verkoop der biljetten en verlangde dat zij niet hooger dan 2 dollars werden verkoet. Dit is denzelfden avond gebeurd.

Ofschoon alle dagbladen vol zijn van lofspraken op hare uitmuntende stem en volmaakte methode, zijn in sommige eenige aanmerkingen ingeslopen en de gewigtigste en meest ware is, dat hare stem niet trett en het gevoel niet opwekt.

Zij heeft ons verbaasd, maar haar zang heeft ons volstrekt niet geroerd. Wij hebben onderscheidene personen gesproken die met ons van het zelfde gevoelen waren. Nadat zij nog drie of vier concerten in de *Castle Garden* zal hebben gegeven, zal *Jenny Lind* te Boston en Philadelphia de voltooiing van de zaal, die voor haar in aanbouw is, afwachten.

Met genoeg kunnen wij mededeelen dat een vriend van den heer *Frederic Bastiat* heden morgen een brief van hem uit Genua van den 26sten september, heeft ontvangen.

Dit is eene latere dagteekening dan die der treurige tijding door het *Journal des Landes* medegedeeld, en moet de vrienden van den heer *Bastiat* volkomen gerust stellen.

De heer *Meyerbeer* is te Parijs aangekomen, om de *Africaine*, opera in vier bedrijven, van eene geheel nieuwe soort, te monteren. Men verzekert dat de directie der opera in onderhandeling is met den heer *Mario*, om hem over te halen de voornaamste rol op zich te nemen in dit nieuwe werk van den beroemden componist van *Robert le Diable*, de *Huguenots* en de *Prophète*.

Binnenlandsche Berigten.

's *Gravenhage, 3 oct.* In de zitting van den Hoogen Raad, burgerlijke kamer, van heden, is behandeld de zaak van *H. R. Bollen*, weduwe *Gort*, eischeresse, procureur *Eyssell*, tegen de naamlooze maatschappij tot verbetering van den handelsweg over het Zwolsche Diep, verweerdster, procureur *François*.

De procureur der eischeresse heeft geconcludeerd tot vernietiging van het vonnis der rechtbank te Zwolle, ten deze gewezen, en ten principale mede tot te-nietdoening van het vonnis van het kantongerecht te Vollenhoven; en dat de Hooge Raad, op nieuw recht doende, de verweerdster alsnog zal veroordeelen om de eischeresse terug te betalen de som van f53.07 wegens onverschuldigd betaalden tol over het Zwolsche Diep, met de kosten en restitutie der geconsigneerde boete.

De procureur der verweerdster heeft geconcludeerd tot verwerping van de vordering der eischeresse en hare veroordeeling in de kosten.

Vervolgens is mr. *A. de Pinto* voor de eischeresse opgetreden en heeft na eenige ontwikkeling van de feiten, waarbij hij ook onder anderen deed uitkomen, dat het in dit geding eigenlijk de zuivere en wezenlijke behandeling dezer reeds sedert lang ahangige zaak betrof, vijf middelen tot cassatie voorgedragen, waarvan wij tevens achtervolgens de hoofdzakelijke strekking mededeelen.

Die middelen bestaan in lo. schending van art. 72 der grondwet van 1840, uithoofde dat het koninklijk besluit van den 4 juli 1848, op grond waarvan de tol geheven is, in den vorm is onwettig, omdat daarover, als zijnde een algemeene maat-

regel van inwendig bestuur, niet vooraf de Raad van Stato is gehoord. — 2o. Schending van de 6de afdeeling van het tweede hoofdstuk in verband met artt. 79 en 106 derzelfde grondwet en van artt. 625, 639, 1716, in verband met art. 3, en voorts van artt. 1719, 1720 en 1723, in verband met art. 671 van het burgerlijk wetboek. Ter ontwikkeling van dit middel heeft de pleiter betoogd, dat het koninklijk besluit van 26 juli 1844, volgens hem naar vorm en inhoud onwettig, aan de verweerdster niet heeft kunnen overdragen den eigendom van den bodem van den zeehoezen, en de verweerdster alzoo niet het recht kan hebben als eigenaatsse tol te heffen op dien bodem, die haar niet toebehoort; dat de Koning toch niet bevoegd was, dien bodem, als zijnde staats-eigendom, weg te schenken aan particulieren, omdat hij niet bevoegd was te beschikken over iets, waarvan niet hij, maar de staat eigenaar is. — 3o. Verkeerde toepassing en schending derzelfde zesde afdeeling van het tweede hoofdstuk, in verband met art. 213 derzelfde grondwet, mitsgaders schending van artt. 223, 195 en 196 eodem en artt. 28, 29 en 30 der Fransche wet van 16 september 1807, *relative au dessèchement des marais*, in verband met de keizerlijke decreten van 8 November 1810 en 6 januari 1811, waarbij laatstgenoemde wet hier te lande is uitvoerbaar verklaard, en met het tweede additionneel artikel der grondwet van 1840. Dit middel berust hoofdzakelijk op de stelling, dat tol, als eene belasting zijnde, noch bij besluit, noch ten behoeve van particulieren kan worden geheven. De maatschappij, als geen eigenaar van het vaarwater zijnde, mogt daarop dus geen tol heffen. Dit vaarwater is als alle bevaarbare stroomen, volgens art. 577 van het burgerlijk wetboek, staats-eigendom, niet *juris civili*, maar *jure publico*. Eindelijk is geen huur bestaanbaar zonder een burgerlijk *vinculum juris* en zonder een uitsluitend gebruik; dat uitsluitend gebruik nu kon ten deze niet worden afgestaan, omdat bevaarbare rivieren en stroomen niet vatbaar zijn voor verhuur. — 4o. Schending van artt. 1269 en 1270, in verband met art. 577 van het burgerlijk wetboek.

Dit middel komt genoegzaam hierop neder. Indien de tol geene belasting is en ten deze niet valt onder het bereik der wet van 16 september 1807, waarom moet men hem dan hier betalen? Welk is dan het *vinculum juris*, dat de eischeresse jegens de maatschappij verbindt. Er bestaat voor die verbindtenis geene oorzaak of grond; terwijl eene burgerlijke verbindtenis slechts twee kronnen heeft: eene *overeenkomst of de wet*. Van geen van beide is hier sprake. Bovendien mag geen tol worden gelegd op bevaarbare stroomen, omdat de ingezetenen daardoor belemmerd worden in hun vrij gebruik daarvan. — Eindelijk 5o. schending en verkeerde toepassing van artt. 1 en 2 der wet, houdende algemeene bepaling der wetgeving voor het koninkrijk der Nederlanden, van artt. 1, 2 en 3 van het soeverein besluit, van den 13den december 1813 (*Staatsblad* 1814, no. 1) en van het *Avis du conseil d'Etat sur le jour a compter duquel des décrets impériaux sont obligatoires*, du 12 plairial an XIII, goedgekeurd bij Keizerlijk decreet van den 25sten dier maand, dit laatste in verband met de Keizerlijke decreten van 8 november 1810 en 6 januari 1811, waarbij het hier te lande uitvoerbaar verklaard is, en met het 2de additionneel artikel der grondwet van 1840. Tot uiteenzetting van dit middel heeft de pleiter beweerd, dat, zoo al het tolbesluit naar vorm en inhoud wettig ware te achten, het dan nog als niet verbindend moet worden aangemerkt, als zijnde niet behoorlijk en wettig afgekondigd door plaatsing in het *Staatsblad*. Deze middelen zijn alle breedvoerig door den pleiter toegeleucht en ontwikkeld.

Vervolgens heeft mr. *J. C. Faber van Riemsdijk*, voor de maatschappij het woord gevoerd en na eene wederlegging van den hoofdgrond in het algemeen omtrent de bevoegdheid des Konings in deze, de voorgedragen middelen bestreden. Omtrent het eerste heeft hij hoofdzakelijk bloot herinnerd, dat de Hooge Raad dit reeds in de vroegere zaak, toen evenzeer aangevoerd, heeft verworpen. Hij heeft voorts ontkeend, dat het hier betreft een algemeenen maatregel van inwendig bestuur, als geen voorschrift behelzende, die voor het geheele rijk moet werken, maar slechts de regeling van een lokaal belang. — Ten aanzien van het tweede middel heeft de pleiter betoogd, dat hier geen sprake is van eene *eigendoms* quaestie, maar alleen een geschil over de al of niet wettigheid van den tol; het vaarwater of de bodem was inderdaad niet afgestaan, maar er was alleen concessie verleend tot heffing van een tol, als eene retributie voor het genot der verbeteringen aan het Zwolsche Diep, die zoo noodzakelijk waren geworden. Ad. 3o. Tol is geene belasting, maar bloot eene retributie voor de verbetering aan de vaart, even als een tol tot verbetering van eenen weg. — Ad. 4o. Hier is geen sprake van verbindtenis, maar het geldt hier eene verplichting, bij koninklijk besluit opgelegd tot betaling van tol door hen, die het Diep bevaren. Het ongeoorloofde of het verbodene tot zoodanige oplegging is uit geenerlei wet of andere verordening af te leiden en is ook niet kunnen bewezen worden. Hier bestond overigens geen verkregen recht ten aanzien dier niet-betaling gelijk men wilde beweren. Een servitunt daarop, met betrekking tot voortdurend gebruik, is ten deze niet denkbaar. Eindelijk ad. 5o. behoefde de plaatsing in het

Staatsblad niet te geschieden, als geldende het ten deze een lokaal belang, en als zijnde op het stuk van publiekmaking genoegzaam voldaan door de plaatsing van het tarief, met verwijzing tot het desbetreffende besluit, in de Overijsselsche couranten.

Aanstaanden zaterdag zullen de pleidooijen worden voortgezet.

Gravenhage, 4 oct. Bij Zijner Majesteits besluit van den 28sten September jl. no. 57, is, onder dankbetuiging voor de in die betrekking gedurende vele jaren bewoene goede diensten, de hoogleeraar C. van Heijnsbergen, met den laatsten dier maand, eervol ontslagen als eerste hoogleeraar bij het Koninklijk instituut voor de marine te Medemblik.

Bij hetzelfde Koninklijk besluit is, alsmede met den laatsten September jl., onthonden de commissie tot het examineren der zee-officieren, adelborsten en stuurlieden, tevens belast met het opzigt over de uitgave van den Zee-almanak, de Zeevaatkundige berichten en Zeekaarten, ten gevolge waarvan aan den gemelden hoogleeraar, als president, en aan de heeren J. Swart en J. G. Arbon, als leden dier commissie, met dien datum een eervol ontslag uit deze hunne betrekkingen is verleend; — zijnde voorts aan het tot die commissie behoord hebbende lid, den titularen kapitein-luitenant ter zee jhr. G. A. Tindal, directeur van het depot van kaarten, plans en modellen en van de bibliotheek bij het dedartement van Marine, met den 1sten oktober 1850 opgedragen de betrekking van examinerator van de zee-officieren en stuurlieden tot de marine en koopvaardij behoorende.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 1sten oktober 1850, no. 33, zijn de leeraar van de 1ste klasse in de Engelsche taal en letterkunde J. P. Arend, de lector in de Nederduitsche taal, geschiedenis en aardrijkskunde A. Beeloo, en de dansmeester P. Demmenie, met den laatsten september jl., uit hunne gemelde betrekking bij het Koninklijk instituut voor de marine eervol ontslagen, onder toekenning van wachtgeld.

Zijne Majesteit heeft bij onderscheidene besluiten goedgevonden:

1o. op het daartoe door hen gedaan verzoek een eervol ontslag uit de dienst te verlenen: aan den 1sten luitenant W. C. A. Staring en aan den 2den luitenant H. H. C. baron van Oldenneel, beiden van het 2de regiment vesting-artillerie, mitsgaders aan den 1sten luitenant der artillerie D. C. C. baron van Boetzelaer, thans op non-activiteit buiten bezwaar der schatkist;

2o. te verplaatsen den kapitein plaats majoor der 2de klasse G. J. Hoffman van Hove, van Heusden naar de Willemstad;

3o. te benoemen, bij de Koninklijke militaire academie te Breda, tot leeraar der 2de klasse in het handteekenen, den thans op wachtgeld zijnde leeraar in dat vak P. L. Huygens.

Leeuwarden, 3 oct. Uit het jaarlijksch verslag van den heer commissaris des Konings en de Gedeputeerde Staten dezer provincie, hetwelk in gevolge art. 162 van de Wet op de keuze en samenstelling der Provinciale Staten, algemeen verkrijgbaar wordt gesteld, blijkt hoofdzakelijk het volgende:

De bevolking der provincie bedroeg volgens de uitkomsten der derde algemeene tienjarige volkstelling, op den 1 januari 1850, 243,191 zielen, waarvan 119,561 tot het mannelijk, 123,630 tot het vrouwelijk geslacht behooren, zijnde in het geheel met 15,312 sedert de tweede algemeene tienjarige volkstelling op den 1 januari 1840, vermeerdead.

Het getal huwelijken was in 1849 2141, zijnde 203 meer dan in 1848; dat der geboorten 8923; dat der doodgeborenen 338; in onecht zijn geboren 260. In 1848 hebben zich van elders in de provincie met der woon gevestigd 958, terwijl daaruit vertrokken 901 personen.

Wat de geloofsbelijdenissen aanbelangt van hovenomnemde bevolking, deze waren verdeeld, als volgt: 199,524 Nederd. Hervormden; 175 Fransche of Waalsche Hervormden; 10 Engelschen of Presbyterianen; 686 Evangelisch-Lutherschen; 153 Herstelde; 14,945 Doopsgezinden; 40 Remonstranten; 4782 Christelijk afgescheidenen; 20,697 Roomsche Katholijken; 1 idem der Klerozij; 2027 Nederduitsche Israëlieten; 13 Portugesche idem; 158 tot niet genoemde gezindheden behoorende.

Met gotal. personen, in deze provincie door de Cholera morbus, sedert het uitbreken daarvan tot het midden der maand oktober 1849, aangelast, bedroeg 8650, waarvan 921 zijn overleden en 729 hersteld.

Naar luid der ingekomene opgaven zijn in 1849 geaccineerd 3843 personen, waarvan 1587 gratis en 2256 tegen belooning. In het geheel bedraagt dat getal minder dan in 1848 363. Eenige geneesheeren hebben echter geene opgaven aan de plaatselijke besturen gedaan.

Van de 3 gevallen van natuurlijke kinderpokken, waarvan zich 2 te Leeuwarden en 1 te Mantgum hebben voorgedaan, is 1 met den dood geëindigd.

De prijs der levensmiddelen was steeds dalende, ofschoon die van de meeste vleeschsoorten, het schaapevleesch uitgezonderd, hoog bleef.

De lust tot ontginning van woeste gronden, doet zich op vele plaatsen opmerken. Inzonderheid verdienen die op de Burgumerheide vermeld te worden, welke vroeger zoo woeste plek bijna geheel in vruchtdragend weide- en teelland herschapsen is. Ten aanzien van het punt der Verveeningen wordt

onder anderen gezegd, dat zoover betreft de werking van het algemeen reglement, zich tot nu toe geene overwigtige bezwaren hebben voorgedaan en wordt al verder de hoop gekoesterd, dat al moge ook het reglement op de lage verveeningen gebreken aankleven, gelijk aan andere provinciale verordeningen, echter de toepassing en uitvoering daarvan heilzame vruchten zullen opleveren voor dit gewest, dat te lagge zoo met betrekking tot de belangen van bijzondere personen, als in het algemeen, ten dezen in eenen provisionelen toestand heeft verkeerd.

De zuivere opbrengst van de plaatselijke belastingen in de verschillende gemeenten der provincie, daaronder niet begrepen de hoofdelijke omslagen, levert voor het jaar 1848 een voordeelig verschil met het jaar 1847 op van f40,177,85, dat men hoofdzakelijk meent te moeten toeschrijven aan de in 1848 over het algemeen lage prijzen der der levensmiddelen.

De gewone en buitengewone hoofdelijke omslagen waren in 1849 lager dan in 1848, f47,180,02. Over dit jaar zullen die weder minder dan over 1849 zijn, f68,203,51 1/2.

De gewone en buitengewone opcenten hebben over het jaar 1849 opgebracht als volgt:

die op de grondbelasting	f 63,624,00
» » het personeel	» 25,926,47
» » » gedistilleerd en den wijn, met inbegrip van de belasting op den invoer van elders	» 19,662,29 1/2
te zamen	f 109,215,76 1/2

Overeenkomstig de wet van den 24sten april 1843, (Staatsbl. no. 14,) bedraagt de hoofdsom der grondbelasting voor deze provincie over 1850, f906,819,66

waarvan rust op de gebouwde eigendommen: f197,989,78

en op de ongebouwde eigendommen f708,829,88

Naar den staat bij de aangehaalde wet moet deze provincie in de over de 10 provinciën des rijks te verdeelen som van . . . . . f7,983,256,84, dragen » 901,586,03

zoedat de over 1850 te betalen som dat bedrag overtreft met . . . . . f 5,233,62

een gevolg van de vermeerdering der belastbare eigendommen.

De zeeeringen mogen gezegd worden zich in voldoende staat te bevinden en door harden wind of storm en ijsgang in de afgeloopen herfst en winter geene buitengewone schade te hebben geleden. De stand der zeeeringen van het Nieuwe Bildt, is, gelijk reeds in het vorige verslag werd opgemerkt, minder goed en geruststellend. Uit een opzettelijk daaromtrent ingesteld onderzoek is gebleken, dat de schade, in den afgeloopen winter door storm en hoogen vloed, aan de bedijking van den Ternaarder polder toegebracht, op verre na niet zoo groot is geweest, als wel do daarvan verspreide geruchten deden veronderstellen, en althans geenszins van dien aard, dat daaruit enig gevaar was te duchten; terwijl daarenboven ook de onmiddellijk aangebrachte voorziening, alle verdere vrees daarvoor heeft doen wijken.

De staat van het middelbaar en lager schoolwezen, over het jaar 1849 is, over het algemeen, gunstig te noemen. In 1849 is onderwijs gegeven in 367 scholen, waaronder 353 openbare en 14 bijzondere scholen der 1ste en 2de klasse.

Van de bestaande herhalingscholen ten getale van 15, werd door 638 en van de zondagscholen, 7 in getal, door 625 jongelingen gebruik gemaakt.

Het getal leerlingen, dat in 1849 op de gewone onderwijs genoot, beliep 41,750, zijnde 1387 meer dan in het vorige jaar, of nagenoeg 1/6 der geheele bevolking in de provincie.

Ofschoon hier en daar eenige zorg werd gedragen voor het onderwijs der kinderen, in fabrieken arbeidende, wordt dit nog onvoldoende geacht en de oprigting van werkscholen hoogst wenschelijk geoordeeld.

Eigenlijk gezegde volkszangscholen bestonden er in 1849 slechts 9, door 390 leerlingen bezocht. Des te grooter was echter het getal der zanggezelschappen, die meest allen onder de leiding der onderwijzers van de lagere scholen staan en zich meer en meer uitbreiden en vermenigvuldigen, niet slechts in de steden, maar ook ten platte lande.

De onderwijzersgezelschappen leden in 1848, 489 leden.

Uit de behoefte klasse hebben 7394 de scholen bezocht en, voor zooverre het zich liet nagaan, zijn 1194 daarin nalatig geweest, terwijl een vermoedelijk getal van 1629 kinderen uit den min gegoeden, doch niet bedeelde stand, geen gebruik van het lager onderwijs hebben gemaakt. Volgens de daaromtrent ontvangen opgaven is over 1849, ten behoeve van het onderwijs verstrekt f136,489,50.

Het gemis van een provinciaal weduwen- en wezen-fonds voor onderwijzers wordt nog steeds levendig gevoeld.

In den toestand van het armwezen heeft wederom vooruitgang ten goede plaats gehad.

Het vertier in binnen- en buitenlandschen handel, scheepvaart, landbouw enz., heeft gedurende het afgeloopen jaar wederom gunstige uitkomsten opgeleverd.

Het gemaak van boter en kaas was overvloedig,

de prijs van de kaas zeer voldoende, terwijl de boter over het algemeen lager in prijs was dan over de jaren 1847 en 1848; de middenprijzen waren gedurende 1849 van de boter f32,88 en van de kaas f18,17 1/2.

De gezondheidstoestand en prijs der paarden was zeer goed; de prijs der werkpaarden was evenwel merklijk lager dan in 1848. — Het getal der gedekte merriën was minder dan het vorige jaar, hoewel daaronder een betrekkelijk veel grooter getal gevonden wordt, de vereischten bezittende, in het beroemde Friesche ras gevorderd.

De vissscherij was over het algemeen ongunstig.

Gedurende den tijd waarover het verslag loopt, zijn uit de provincie naar Noord-Amerika vertrokken 30 huisgezinnen, uit 21 gemeenten, te zamen uitmakende 115 hoofden en 26 eenloopende personen. Eene enkele uitgezonderd was ook dit jaar en ongunstige toestand van de middelen van bestaan én hoop om die te verbeteren, meestal daartoe de érfveer. (P. F. C.)

's Hertogenbosch, 4 oct. Door de vijf overgebleven zijnde leden van het kies-collegie alhier, zijn tot leden van den Raad dezer stad benoemd de heeren mr. F. baron van Rijckevorsel van Kessel, H. A. Bijvoet, dr. H. Rapmund, jhr. mr. H. van Thijse Hannes en L. J. Sassen. Of die heeren er wel eene groote eer in zullen stellen, om door vijf, welligt door drie van de vijf leden van het kiescollegie, tot die betrekking te zijn benoemd en of zij zich dus die benoeming zullen laten welgevallen, zullen wij later moeten ondervinden. (Noord-Brab.)

Tiel, 4 oct. Nopens den brand bij den Landbouwer van den Berg te Schoonroewerd, (waarvan reeds elders melding is gemaakt) vernemen wij nog het volgende:

Ll. Zaterdag avond omstreeks 6 ure ontstond de brand, die zoozeer in hevigheid toenam dat reeds om 10 ure, 8 huizen, 6 hooibergen en 3 schuren een prooi der vlammen waren geworden, terwijl mede alle zich daarin en bij bevindende roerende goederen verbrand zijn. Gelukkig echter was bijna alles verzekerd; en wel, bij de Maatschappij te Loenen aan de Vecht. De oorzaak van den brand kan niet met juistheid opgegeven worden.

Ook thans, bij het einde van het derde kwartaal, zijn wij, door vriendelijke hand, in de gelegenheid gesteld op te geven, wat van de onderstaande artikelen, gedurende dat tijdvak hier ter steds verkocht is, namelijk:

- 32,140 halve Ned. ponden boter.
- 213,581 eijeren.
- 30,083 mudden aardappelen.
- 3,073 » appelen en peren.
- 600 » noten.
- 220,000 halve Ned. ponden kersen.

— Met genoegen vernemen wij, dat door de vergadering der Provinciale Staten van Noord-Holland, onze stadgenoot, de Heer J. C. van Wessem te Zaandam, is benoemd tot Lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal. (T. S. & A. W.)

Buren, 4 October. De herfst-paardenmarkt alhier was zeker de levendigste en meestbezochte, welke er ooit gehouden is. Op den eersten dag, den 26 september, waren er nagenoeg 500 paarden. Op den volgenden dag niet minder dan 2250 en tusschen de 1600 en 1700 schapen. Bijna alle Fransche, Belgische, Duitse en Spaansche paardenkoopers, die gewoonlijk ons land bezoeken, waren tegenwoordig. Er was veel verkoop in goede paarden en daarvoor werden hooge prijzen betaald. In werkpaarden ging minder om; doch iets beloovende één-tot-driejarige vonden gretige koopers.

Om zich een denkbeeld te kunnen maken van de levendigheid, welke in dit plaatsje heerschte, vermelden wij, dat hier op den tweeden dag, niet minder dan 287 rijtuigen, (boerenwagens en karren daaronder gerekend,) van buiten afkomen, zijn uitgespannen geweest en is een der beide groote logementen, des nachts 88 vreemden, meest buitenlanders, waren opgenomen. (T. S. & A. W.)

Arnhem, 5 oct. Door het kiezers-collegie alhier zijn tot leden van den raad dezer stad, in plaats van den heer mr. J. T. H. Nedermeyer van Rosenthal, bedankt, J. A. Troost en L. J. Böhtlingk, overleden, gekozen de heeren M. F. Blaauw, mr. E. Scheidius en mr. H. J. Kröenberg.

Medekiezers!

Het Hoofdbestuur der vrijzinnige kiezers-vereeniging van het kiesdistrict Arnhem, meent de door genoemde vereeniging voor het lidmaatschap van de Tweede Kamer der Staten-Generaal geproclameerde kandidaten, nogmaals met den meesten nadruk te mogen aanbevelen. Het rigt daarom aan de leden der vereeniging en verder aan alle kiezers in dit district, de dringende uitnodiging om, *dinsdag den 8sten oktober*, hunne stem uit te brengen op de heeren:

- P. C. G. GUYOT, te Nijmegen.
- en mr. G. J. C. SCHREIFER, te Arnhem.

en deze kandidaten wijders met hunnen invloed en met alle andere openlijke en eerlijke middelen te ondersteunen.

Arnhem, 5 oktober 1850.
Namens het Hoofdbestuur vooraemst,
I. A. J. W. SLOOT, voorz.
J. J. HOMOET, secret.

Ingezonden stukken.

Aan de kiezers van het disdriet Arnhem.

Bij de thans te doene keuze tusschen de heeren

W. baron VAN LIJNDEN,
A. B. baron MACKAY,
P. C. G. GUYOT en
C. J. C. SCHNEITZER,

is het van belang het oog te vestigen op de onderwerpen, welke in de aanstaande zitting der Tweede Kamer zullen behandeld worden. Daaronder behoort voorzeker het ontwerp eener nieuwe regterlijke organisatie, waarbij het de vraag zal zijn of alle provinciale gerechtshoven zullen worden afgeschaft, dan wel of enkelen — speciaal dat te Arnhem, zal blijven bestaan, eene vraag van het uiterste gewigt voor den bloei van de stad Arnhem, van het grootste belang voor het geheele district — het is voorzeker geen onverschillige zaak voor de stad of een aantal familiën van den hoogsten stand aldaar gevestigd blijven en bij eene uitbreiding van het hof wellicht met een gelijk aantal worden vermeerderd — of het dalgelyksch vertier door het bezoek van regtvergenden, beklagden, getuigen etc. aangebragt ten eenemale verloren gaat of vermeerderd — het is geen onverschillige zaak voor het geheele district of die bron van welvaart en bloei in deszelfs midden blijft — of men in de nabijheid, in stede van in verafgelegen provinciën regt kan krijgen. — Daarom is het van onmiskenbaar gewigt om zoodanige mannen te kiezen, waarvan men verwachten kan, dat zij gezind zijn om bij voorkeur in Arnhem een provinciaal gerechtshof te behouden, indien dit overigens met de algemeene belangen des Vaderlands kan worden overeen gebragt.

De heeren VAN LIJNDEN en MACKAY hebben de meeste stemmen op zich vereenigd — waaraan is dit toe te schrijven? aan hunne hooge geboorte? maar de tijden zijn voorbij waarin geschiktheid, bekwaamheid een adelbrief en titel worden achtergesteld aan erkende parlementaire verdiensten? — maar zij hebben tot heden weinig of geen gelegenheid gehad dezelve ten toon te spreiden — hunne staatkundige gevoelens zijn niet anders bekend, dan dat men weet dat beide door godsdienstige strekking de partij van den heer GROEN zijn toegedaan. Is dit in het staatkundige eene aanbeveling? Er is niemand, die meer dan wij prijs stellen op mannen die de godsdienst hoogschatten, niemand die meer afkeerig is van onverschilligheid in het godsdienstige, doch wij vermoenen dat de godsdienst in ons hart en in de binnenkamer, niet in de raadszaal te huis behoort, en dat zij, welke de belangen des lands aan hunne godsdienstige inzichten willen cijnsbaar maken, scheuring en tweespalt veroorzaken, welke zoo ligt de grond kan leggen tot godsdienstige partijschappen, die vooral uit de staatkunde moeten worden geweerd en daarom kan niemand, die rust en vrede lief heeft, en verdraagzaamheid wil aankweeken, er op uit zijn om de partij van den heer GROEN in de Kamer te versterken en zal de voorkeur behooren gegeven te worden aan de heeren GUYOT en SCHNEITZER, welke zonder partijschap of overdreven godsdienst-ijver, wegens hun braaf en rechtschapen karakter, de achting van allen verdienen.

Een vrijzinnig kiezer.

Advertentiën.

BEKENDMAKING.

De Dijkstoel van het Polder-District Boemelerwaard boven den Meidijk, is voornemens op Dingsdag den 14den October 1850, des voormiddags te elf ure, ten Raadhuis der stad Zalt-Boemel, aan te bevestigen:

Het HERSTELLEN der KRIB-, PAK- en verdere WATERWERKEN van het District, in en aan de rivieren de Waal en de Maas,

en

de LEVERANTIE van 50 vimmen Geldersch RIJSHOUT voor NOODHOUT, in de verschillende Dorps-Polders, binnen het Polder-District.

en de Voorwaarden, waarnaar de werken worden besteed, zullen boven op de Secretarie van den Dijkstoel, ten Raadhuis der stad Zalt-Boemel, acht dagen vóór de opening der lezing liggen:

Te Rossum bij A. VISSERS, in den Gouden Molen; te Hedel, ten huize en herberge van J. DE BIE, te Nederhemert, in het Veerhuis; te Gorinchem, in de Beuns; te Tiel, bij ROESINK, in den Gouden Leeuw, en te Pannerden, bij P. GUYOT.

er courant is f5 in de drie maanden. Afzonderlijke nummers 10 cents. Advertentiën van één tot vijf regels f1 per regel daarboven 30 centen, behalve 35 centen segebragt voor elke plaatsing.

Op den 14den October 1850, zal in den voormiddag aan de Waal, en in den namiddag aan de Maas, de noodige aanwijzing in loco worden gedaan door den Kribbaas G. GROENEN, te Zalt-Boemel wonende, bij welken informatiën te bekomen zijn.

ZEGT HET VOORT.

TE HUUR

Twee HUIZEN, zijnde Rijn-Zigt en de Nieuwe Vliet, met STALLING, HOUTEN LOODSEN, OPEN TERREIN, BOOMGAARD en WEIDE, bij elkander gelegen, even buiten Arnhem, aan den Singel van de Velper naar de Sabels-barrière. — Nadere informatiën bij den Mr. Verwer VAN KUYK. Bij overeenkomst van huurprijs kunnen de gewenscht wordende verbouwingen plaats vinden. Brieven franco.

Kamers gevraagd met de kost.

MEN VERLANGT twee GEMEUBILEERDE KAMERS met de KOST, bij fatsoenlijke lieden van de Hervormde Godsdienst, in een dorp alwaar voor eenen Med. Doctor uitzigt bestaat op Practijk. Op-gave van Plaats en Prijs, met Franco brieven, onder lett. M, bij de Boekhandelaars A. CRANENDONCK en ZONN, te Nijmegen.

† † † Men vraagt in het vak van Kruideniers-† † † waren een BEDIENDE, voorzien van goede getuigschriften. — Franco adressere men zich onder lett. A. A. bij den Boekhandelaar W. J. THIEME, te Zutphen.

† † † Om dadelijk, of met Primo November † † † aanstaande, geplaatst te worden, vraagt † † † men een fatsoenlijk JONGELING, van de Protestantische Godsdienst, die reeds eenigen tijd in het Koloniale vak is werkzaam geweest, tegen genot van eenig Salaris en verdere opleiding, buiten Kost en Inwoning. Adres met franco brieven onder Lt. B. bij den Boekhandelaar W. J. KRUIT, te Arnhem.

DE STAD AMSTERDAM,

Handel in Koloniale Waren.

De ondergeteekende op heden zijn Winkel GE-OPEND hebbende, neemt de vrijheid zich in de attentie zijner geëerde Stadgenooten en verdere vrienden zeer beleefdelijk aan te bevelen. Na eene reeks van jaren in bovengenoemden handel te zijn werkzaam geweest, hoopt hij zich het vertrouwen, hem te willen schenken, door eene prompte en attente bediening dubbeld waardig te maken.

Arnhem, 5 October 1850.

J. H. ROMIJN Gz.,
St. Jansstraat, hoek Varkenstraat.

MAGAZIJN VAN LAKENS.

Rijnstraat, Wijk C, No. 1.

Dit MAGAZIJN wordt op heden geopend en bevat eene groote sortering LAKENS, DUFFELS, BUKSKINGS, VESTENSTOFFEN, CRAVATTEN, FOULARDS, BAAIJEN, FLANELLEN, enz., en mag ik mij vleijen, door mijne directe betrekkingen met de beste binnen- en buitenlandsche fabrieken, de minst mogelijke prijzen te kunnen verzekeren, waarom ik met het meeste vertrouwen mijn winkel in de gunst van het publiek beveel.

Arnhem, 4 October 1850.

H. J. GABRIËL.

Burgerlijke stand.

Van 26 sept. tot en met 3 oct.

Ondertrouwd: L. Hermans, 29 j., en G. Jansen, 24 j. — K. Zuiderberg, 31 j., en H. Oederkerk, 31 j. — J. H. van de Pavert, 29 j., en E. Jurriens, 21 j. — Mr. J. E. H. baron van Nagell, 24 j., en jonkvr. S. baronesse Schimmelpenninck van der Oije, 22 j.

Gehuwd: J. Breijer, met O. F. L. van Otterloo. — H. Olland, met J. A. Jansen. — C. Engelman, met R. Bodt.

Bevallen: W. C. Ophuis, geb. van Schwelm, Z. — J. H. Broekhuizen, geb. Hoffman, Z. — M. Everts, geb. Klieber, Z. — M. H. Hollenbach, geb. Lichtenbelt, D. — H. M. C. Bulens, geb. Oosterman, D. — E. Peperkamp, geb. Hoogveld, Z. — S. Schreijner, geb. Snitsler, D. — M. L. Groh, geb. Dnythshoff, 2 Z. — B. Berends, geb. Smits, D. — A. van der Graaff, geb. Rouwendal, Z. —

F. C. L. Jansen, geb. Schönlaub, Z. — A. C. Hoogveld, geb. Rozenburg, Z. — H. J. Oomens, geb. Roemaat, D. — A. Leendertz Cz., geb. de Jong, Z. — W. Bussink, geb. Willemsen, D. — H. van der Hart, geb. van Ommeren, D.

Overleden: J. G. Martens, 16 j. 5 m. — H. C. P. Scheidius, 18 j. 3 m. — G. J. Arnold, 5 d. — F. H. Ebersson, 1 j. 10 m. — G. J. Koning, 12 d. — P. A. J. Jansen, 5 j. 2 m. — C. Peeters, 3 w. — J. Wouters, 2 m. — G. Beuse, 12 d. — J. Aalbers, 3 m.

NIJMEGEN.

Van 22 tot en met 30 sept.

Gehuwd: M. de Winter met W. van Santen. H. de Lange met P. Blans. — B. de Klerk met C. Heyster. — W. Poelen met T. Jansen. — Meyer met E. van Cleef.

Bevallen: E. Wouters geb. Saalmans, D. — Peters, geb. Bongaars, D. — G. van den Brandburg, geb. Walraven, D. — A. C. Hellegers, geb. H. tets, D. — A. van Kempen, geb. Rossen, Z. — H. M. Reynen, geb. Sneltes, Z. — W. Hoepfen, geb. Visser, Z. — G. Netscher, geb. Wiegand, Z. — H. Glaser, geb. Godschalk, D. — J. Peters, geb. Otten, D. — M. Geurts, geb. Rademakers, Z. — M. Verheul, geb. van Tilburg, D. — J. Jaspers, geb. Agterberg, Z. — A. Gabriel, geb. Wemelinck, D. — R. Wolff, geb. Horn, Z. — T. Cornelisse, geb. de Wilde, Z.

Overleden: J. Boekhoorn, 3 m. — J. M. L. L. scheid, geb. van Hemelrijk, 60 j. — D. F. H. Bruin de Rochebrune, 16 j. — F. Willemsen, 68 j. — Engelen, geb. van Haalen, 32 j. — W. Weissenberg, geb. Peters, 50 j. — M. van der Slaay, 44 j. — M. van der Ghein, wed. Baasen, 70 j. — J. Klein, 2 j. — A. L. Berenbroek, 7 m.

TIEL.

Van 14 sept. tot en met 1 oct.

Gehuwd: Geene.
Bevallen: J. Augustinus, geb. van Soelen, D. — M. Hasterman, geb. Pluim, D.; — C. Laxet, geb. Bie, Z.

Overleden: S. G. van Wijk, 6 m.

WAGENINGEN:

Van 23 tot en met 30 sept.

Gehuwd: G. Willemse, met C. J. Wennekes.
Bevallen: A. Teunisen, geb. Havermans, D.; — H. Oudsen, geb. van Brakel, Z.; — A. S. van Rijn, geb. Lijzen, Z.; — W. Jansen, geb. van der Horst, Z.
Overleden: H. van Dolderen, gehuwd met G. Timmer, 48 j. — B. van Espelo, gehuwd met A. Stavenberg, 33 j.

Marktprijzen.

ARNHEM, 4 oktober.

Oude Weit van f7.50 tot 9.00; Nieuwe van f6.50 tot 8.75. — Rogge van f5.75 tot 6.25. — Boekwilde van f5.50 tot 5.90. — Garst f4.40 tot 4.70. — Voerhaver van f2.70 tot 3.00. — Witte Boonen van f0.00 tot 0.00. — Paardebouwen van f0.00 tot 0.00. — Graauwe Erwtten van f0.00 tot 0.00; Groene van f0.00 tot 0.00. Gele van f0.00 tot 0.00. — Koolzaad van f0.00 tot 0.00; Avelzaad van f0.00 tot 0.00; Klavertzaad van f0.00 tot 0.00. — Aardappelen f1.25 tot 2.15. — Boter van f0.70 tot 0.85 het pond.

TIEL, 30 september.

De aanvoer van Tarwe was iets grooter dan acht dagen, en ruimde tot vorige prijzen op. Het was er weinig; de oude ruimde tot vorige prijzen op, de nieuwe voor de zaai 25 ct. hooger. Garst en Boonen weinig aan de markt en als volgt: O. Tarwe van f8.00, 8.50 tot 9.25; N. Tarwe van f6.25, 7.50, 8.50 tot 9.25; O. Rogge van f6.00 tot 6.50; N. Rogge van f6.00, 6.50, 7.00 tot 3.00; Boonen van f5.50 tot 6.00; Erwtten gevraagd en weinig aan de markt; C. Erwtten f10.25, 11.25, tot 12.25.

Broodzetting.

ARNHEM, 5 oktober.

Roggebrood.

Een Roggebrood van 5 pond f0.40
" dito " 3 " . . . . . " 0.25
" dito " 2 " . . . . . " 0.15
" dito " 1 " . . . . . " 0.05

Fijn Tarwebrood.

Het pond Fransch of Vloerbrood f0.35
Fransch of Vloerbrood 4 oncen . . . . . " 0.15
dito " dito 3 dito . . . . . " 0.10
dito " dito 2 dito . . . . . " 0.05
Het pond Wittebrood of Weggen . . . . . " 0.25
Wittebrood of Weggen 4 oncen . . . . . " 0.10
dito " dito 3 dito . . . . . " 0.05
dito " dito 2 dito . . . . . " 0.05

Waterhoogte te Arnhem.

5 Oct. 1 El 1 Palm 0 Duim; gew. 4 D. gev. 0

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.